

Udda Saabprodukter

av

Arne Fagerstedt

Varför då?

- **Ovissthet om beställning på militära flygplan**
- **Svacka i utvecklingen av nya flygplanssystem**
- **Behov av egna tekniska hjälpmedel**
- **Pröva utvecklad teknik inom andra områden**

Udda produkter 1945-1980

- Bil
- Lättmetallbåt
- Matematikmaskin
- Markeffekt farkost
- Husvagn
- Röntgen-Tv
- Undervattens farkost
- Nivåmätsystem
- Vindkraftverk
- Vägmätsystem

Saab-bilens tillkomst

- Farhågor fanns vid krigsslutet 1944-45 att inte få nya beställningar på militära flygplan
- Bilprojekt startas under ledning av Gunnar Ljungström, formgivning – Sixten Sason
- Attrapp klar 1946, prototyp visades i juni 1947 för myndigheter och press
- Flygdivisionene första ”avknoppade” projekt

Saab 92

- Lågt luftmotstånd
- Billig
- Låg vikt
- Tvåtaktsmotor

Lättmetallbåt

- **Arbetsbrist i verkstaden 1946-47**
- **Roddbåt för 6-8 per. (250)**
- **Jolle för 1-3 pers. (150)**
- **Utställd på båtmuseet i Ljung**

Roddbåt och jolle

Belastningsprov i Stångån

Matematikmaskin

- **Utvecklingen av nya flygplanssystem på 1950 - talet krävde större beräkningsbehov**
- **Matematikmaskinen BESK fanns, men Saab behövde en egen BESK**
- **En kopia av BESK, framtoogs som blev Saabs Räkne Automat - SARA**
- **Driftsattes 1957, snabbast i Europa 1958**

SARA i källaren

Under T-huset

Matematikmaskin - Dator

- Framtagningen av SARA gav upphov till att division DataSaab bildades
- DataSaab fortsatte utvecklingen med ny maskiner, nu datorer, som D21, D22 osv
- Börje Langefors, en av förgrundsmännen
- DataSaab blev flygdivisionens andra "avknoppade" verksamhet

Markeffektfaarkost

- **Brittisk uppfinning, Air Cushion Vehicle, intresserade Saab på 1950-talet**
- **Studier, modellförsök och utveckling tillsammans med Marinen och FOA blev Saab 401 MEFA**
- **Ingen succé, projektet avvecklades omkring 1964**
- **Saab 401 MEFA står nu på Sjöhistoriska museet**

Saab 401, MEFA

Markeffekt farkost

- **Försök igen tillsammans med Kockums och ny experimentfarkost tillverkas**
- **Pressvisades utanför Malmö 1974 tillsammans med Marinen och Kustbevakningen**
- **Återigen ingen succè**
- **Ättlingar till denna farkost kan finnas inom bland annat sjöräddningen**

Saab 95 med Saabo

- Brist på sysselsättning
- Omkring 450 ex tillverkades

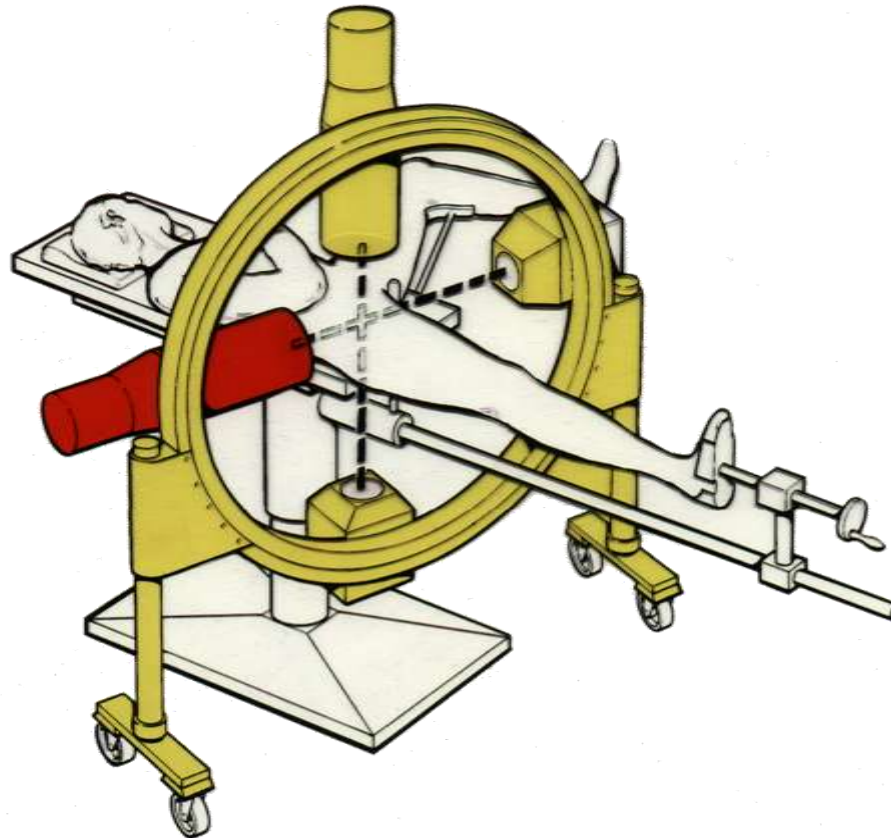

Röntgen-Tv system

- **Medicinteknisk avdelning utvecklade sjukhusprodukter**
- **Multiplan – tvådimensionellt system**
- **Ett 100-tal system såldes under 70-talet**
- **Exporterades inom Europa och till USA**
- **SWEMAC AB tog över i början av 1980**

Saab Multiplan

Undervattensfarkost

- Offshoreområdet intresserade Saab 1970
- Fjärrstyrda arbetsenheter aktuella
- Saab SUB utvecklas och provas tillsammans med Marinen med goda resultat
- 1978 får Saab vid en utställning i USA ett speciellt hederspris för tekniskt nytänkande

Saab SUB

Saab SUB testas ute vid kusten

Undervattensfarkost

- **SUTEC AB tar över Saab SUB och fortsätter utvecklingen i nya versioner**
- **Åter till Saab Underwater Systems i Motala**
- **Farkosten vidareutvecklades i flera steg**
- **Lever fortfarande i nya former**

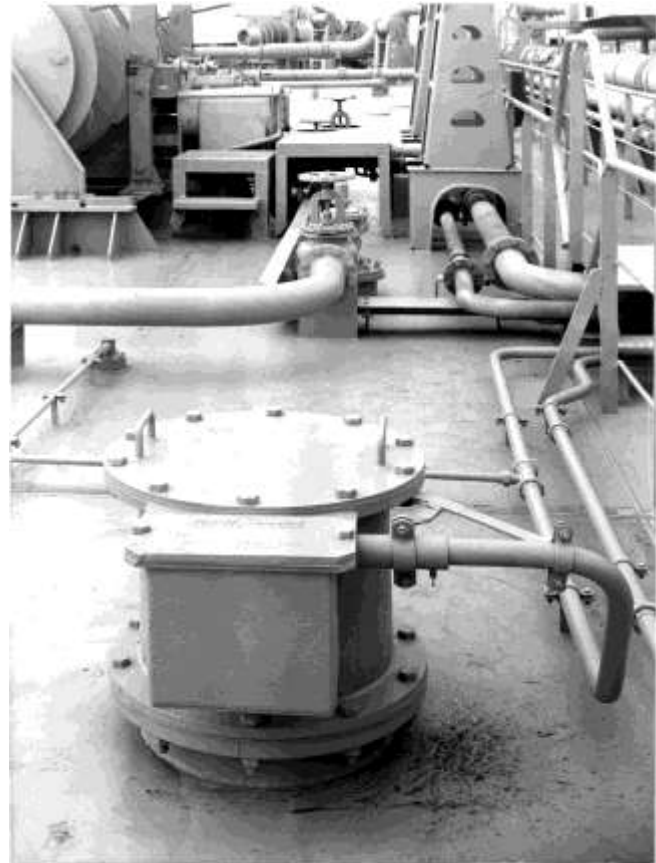

Nivåmätsystem – SUM 21

- **Saab köpte Nordiska Armaturfabriken 1968**
- **NAF produktsortiment innehöll nivåmätare av flottörtyp**
- **Ny nivåmätare, baserad på radarhöjdmätare för Robot 304, utvecklas – SUM 21**
- **Tillförlitligare men dyrare, ändå stor efterfrågan på marknaden**

SUM 21

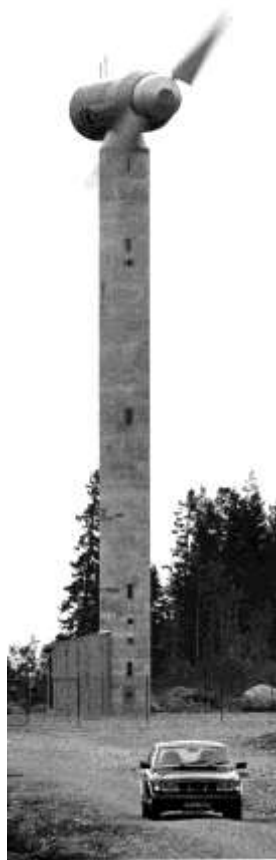

Nivåmätsystem – SUM 21

- Saab Marin Electronics bildades 1983
- Ny nivåmätare, Tank Radar, utvecklas
- Företaget såldes 2001 till Emerson
- Nu är systemet världsledande i varvs- och processindustrier

Vindkraftverk

- Komplement till elkraftförsörjning aktuell under 1970-talet
- En försökanläggning i halv skala utvecklades
- Invigning i Älvkarleby 1977 av energiminister Olof Johansson
- Verksamheten upphörde 1980

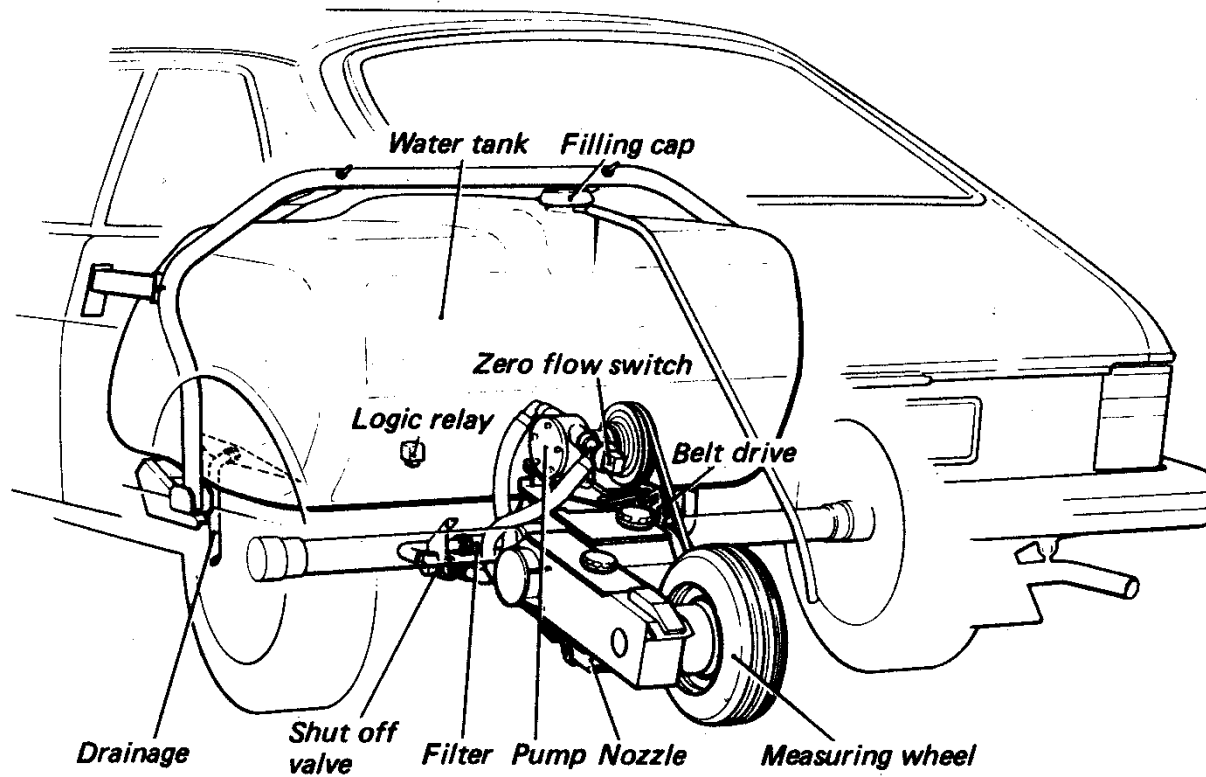
Vägmätssystem

- Bilgrupp bildad under 70- talet
- Saab Friction Tester
- Saab Road Surface Tester
- VTI tog över och fortsatte utvecklingen

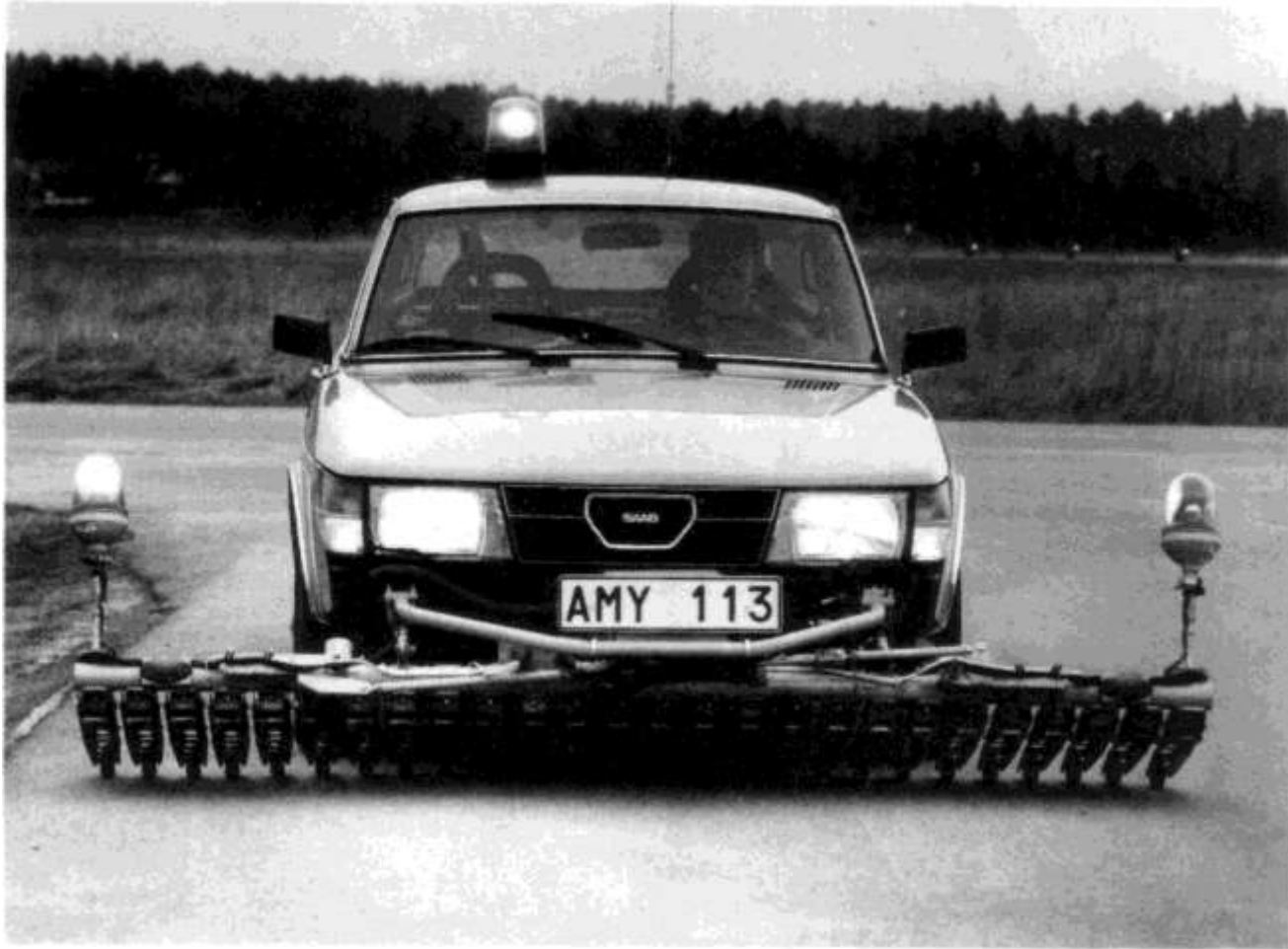

Saab Friction Tester

Saab Road Surface Tester

FAKTA OM FLYGDIVISIONEN

Målsättning för Speciella Produkter 1977

Energiprodukter

- Vindturbiner
- Solenergisystem

Miljövänliga prod.

- Ångsystem

Fjärrstyrda enheter

- Saab-SUB

Medicintekniska prod.

- Multiplan
- Operationsfixturer

Transportprodukter

- Låsningfria bromsar
- Friktionsprovare
- Elbilsystem

Summering

- **Saab Automobil i Trollhättan – (Saab 92)**
- **DataSaab – (Datorer)**
- **SWEMAC AB - (Saab Multiplan)**
- **SUTEC AB - (Saab - SUB)**
- **Saab Marin Electronics – (SUM 21)**
- **VTI – (Vägmätssystem)**

Tack för att ni har lyssnat!